



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü' nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


Dersim DAĞ

Diyarbakır Milletvekili

Uzun süredir hem mezarlık ziyaretleri engellenmekte hem de mezarlıklara fiziksel saldırılar artarak devam etmektedir. Son olarak, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde 2016'da ilan edilen sokağa çıkma yasaklarında yaşamını yitiren Aliş Çekwar Çubuk'un Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde bulunan Yeniköy Mezarlığı'ndaki mezar taşı tahrip edildi. Çubuk'un mezarı üzerinde yazan, "Sur şehidi" yazılı kısım ve Çubuk'un fotoğrafının bulunduğu kısımlar siyah spreyle boyandı. 2017 yılında da Çubuk'un mezarında "Çekwar" yazıldığı gerekçesiyle emniyetin talimatıyla kayyum çalışanları tarafından mezar taşı tahrip edilmişti. Yine, 15 Temmuz 2022'de İstanbul Hasköy'de bulunan Yahudi Mezarlığı'na düzenlenen saldırıda 36 mezar taşının tahrip edildiği görüldü. Ayrıca; bayram öncesi aileler tarafından yapılmak istenen mezarlık ziyaretleri kolluk kuvvetleri tarafından engellenmiş, aileler birtakım tehditlere maruz kalmıştı. Yanı sıra, Bitlis merkeze bağlı Yukarıölek köyünde bulunan Garzan Mezarlığı 19 Aralık 2017 tarihinde saldırılar sonucu yıkılarak cenazeler çıkartıldı. Uzun süre cenazelerin nereye götürüldüğüne dair bilgi verilmezken, 2 Ocak 2018 tarihinde Bitlis Valiliği tarafından yapılan açıklamayla bu cenazelerin İstanbul Adli Tıp Kurumu'na (ATK) götürüldükleri ortaya çıkmıştır. Cenazelerini almak isteyen aileler Adli Tıp Kurumu'na DNA örneği verdikten sonra yalnızca 21 cenaze ailelerine teslim edilmiştir. 289 kişinin cenazesinin ise Kilyos Kimsesizler Mezarlığı'nda skandal bir şekilde kaldırımlara gömüldüğü ortaya çıktı. Kazılan kaldırımda 18 mezarlık için alan açıldığı ve 1'den 18'e kadar numaralandırılmış dar bir alana 261 cenazenin üst üste defnedildiği kamuoyuna yansıdı. Toplumun kültür, inanç, maddi ve manevi tüm değerlerine aykırı olan mezarlık saldırıları ve cenazelere karşı işlenen suçlar; Türkiye için bir utanç tablosudur. Sistemik hale gelen mezarlık saldırılarının durdurulması ve nefret suçu işleyen kişi veya kişilerin soruşturulması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Aliş Çekwar Çubuk'un mezarı kim veya kimler tarafından tahrip edilmiştir?

2. Mezarlıkların tahribi kim/kimler tarafından yaptırılmaktadır?
3. Mezarlıkları tahrip edenlerin kolluk olduğu iddiaları doğru mudur? Doğruysa tahribat hangi kurum tarafından, hangi yasal mevzuata dayandırılarak yapılmaktadır?
4. Mezarlık tahribatının suç olduğu değerlendirilince, mezarlıkları tahrip edenler hakkında herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır? Ailelerin maddi manevi hakları korunarak, kayıpları karşılanacak mıdır?
5. Tahrip edilen mezarların ait olduğu kişilerin ailelerinin tehdit edilmesinin, mezar taşlarıyla ilgili sorgulanmasının, tahrip edilen mezar taşlarını kaldırmaya zorlanmalarının amacı nedir?
6. Cenazelerin Garzan Mezarlığından çıkartılması ve Kilyos Kimsesizler Mezarlığında defnedilmesi kim veya kimlerin kararıdır?
7. Henüz 21 aileye cenazeleri teslim edildi. Geriye kalan cenazelerin ailelerine teslim edilmemesinin sebebi nedir? Ailelerine teslim edilmeyen cenazeler nerede tutulmaktadır? Cenazelerin tespiti ivedilikle yapıp ailelerine teslim edilecek midir?
8. Bölgede ailelerin mezarlık ziyaretlerinin engellenmesinin gerekçesi nedir? Ziyaret engellemeleri İslam'a aykırı değil midir?
9. Hasköy Yahudi Mezarlığı'na kim veya kimler saldırmıştır? Bu saldırı ile ne amaçlanmıştır? Sorumlular hakkında gerekli ceza verilecek midir?
10. Kürt ve diğer kimlik ve inançların mezar ve cenazelerine karşı sistematik hale gelen bu saldırılara karşı önlemler alacak mısınız?